Advies op Wetsvoorstel rechtspositie gesloten jeugdinstellingen

Alleen in uiterste gevallen worden kinderen gedwongen gesloten geplaatst. Dat is de insteek althans. Door de gesloten setting De integriteit en waardigheid van de – vaak kwetsbare – minderjarige dient door de overheid en gesloten instellingen te worden beschermd.

De Memorie van Toelichting roept enkele vragen op.

- p. 30 MvT: vrijwillig in geslotenheid kan niet meer.
  Kunnen 18+-jongeren hun traject nog afmaken? Zo ja, op welke wettelijke basis (gesloten machtiging of op vrijwillige basis)?
  Verblijf van een jongere van 18 jaar en zes maanden die zijn traject in geslotenheid wil afmaken (vrijwillig, want een machtiging gesloten is niet meer mogelijk op grond van de Jeugdwet). Betekent dit wetsvoorstel dat voor jongeren van 18 jaar en zes maanden dat zij geen mogelijkheid hebben om hun gesloten traject af te maken (vrijwillig mag niet en een machtiging gesloten kan niet vanuit de Jeugdwet)?
  Advies: maak het mogelijk voor jongeren die 18 worden om hun gesloten traject af te ronden. Dit kan door deze jongeren alsnog een machtiging gesloten kunnen krijgen als zij 18 jaar en zes maanden zijn (dit betekent dat artikel 6.1.2 Jeugdwet gewijzigd moet worden) of door expliciet in de wet op te nemen dat vrijwillige plaatsing na 18 jaar mogelijk is. Op deze manier is er rechtszekerheid voor zowel de jongere als voor de instelling.
- p. 33 MvT: onder artikel 2.4 *alle niet reguliere voorvallen, ook als het niet een calamiteit is, zullen gemeld moeten worden*. Onduidelijk is wat onder 'niet reguliere' voorvallen valt. Meer registratie staat haaks op het verminderen van de administratielast van jeugdzorgprofessionals.
- Wat zijn de effecten voor civielrechtelijk geplaatste kinderen als zij worden samengeplaatst met strafrechtelijk veroordeelde kinderen?
- Is het het doel om in kleinschalige voorzieningen alleen (of zoveel mogelijk) het *beperkt gesloten regime* toe te passen? Of mogen kleinschalige voorzieningen ook het *gesloten regime* toepassen? Zijn de mogelijkheden tot vrijheidsbeperking in het *beperkt gesloten regime* voldoende om de veiligheid van de jongeren en jeugdprofessionals te kunnen garanderen?
- Mogelijkheid creëren van een time-out in een gesloten instelling waarna de voorwaardelijke machtiging herleeft.
  Hoe zorgen we ervoor dat jongeren even kunnen afkoelen in geslotenheid voor een paar dagen en daarna met voorwaarden weer snel naar buiten kunnen (zogenaamde time-out)? Is een schorsing met (in het hulpverleningsplan opgestelde voorwaarden voldoende? Of moet er een voorwaardelijke machtiging komen (met door de rechter vastgestelde voorwaarden)? In het tweede geval moet telkens een gang naar de rechter worden ingezet, omdat de voorwaardelijke machtiging wordt omgezet in een machtiging gesloten op het moment dat de jongere gesloten wordt geplaatst.
- Expliciteer in de wet dat bij een overplaatsing naar een gesloten regime ondersteuning van de politie (**sterke arm, art. 812 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering**) kan worden ingeschakeld. Bijvoorbeeld bij een overgang van *open* naar *beperkt gesloten* regime moet politie ondersteunen als verwacht wordt dat de jeugdige niet meegaat. In sommige gevallen is het noodzakelijk dat de politie komt (preventieve werking), zodat de overplaatsing niet onnodig escaleert en vrijheidsbeperkende maatregelen voorkomen kunnen worden. Hierdoor kan zowel de veiligheid van de jeugdige als de jeugdprofessional worden gewaarborgd.
- **Definitie van pleegouders** ontbreekt. Betreft het pleegouders met een pleegcontract of pleegouders in de breedste zin van het woord (waaronder ook een gezinshuisouder kan vallen)? Als jongeren langere tijd in een instelling verblijven, wordt het pleegcontract nog wel eens beëindigd, maar hebben pleegouders als vervangend ouders een grote rol in het leven van het kind. Een beperking van pleegouders tot pleegouders met een pleegcontract is dus onwenselijk.

- Art. 3.5 *verblijf kind bij ouder in instelling*. Is een rechterlijke toets hier niet noodzakelijk/wenselijk voor de baby?
- Art. 4.2 lid 4: *Indien een maatregel ter afwending van een noodsituatie als bedoeld in het tweede lid niet binnen twaalf uur kan worden beëindigd, vraagt de directeur instemming voor de voortzetting van de maatregel aan een gekwalificeerde gedragswetenschapper. De gekwalificeerde gedragswetenschapper beoordeelt of de maatregel noodzakelijk en geschikt is om de noodsituatie af te wenden.*
  De rol van de directeur is in dit wetsvoorstel groot. Is de directeur bevoegd deze verantwoordelijkheid te mandateren? Binnen welke termijn moet de gedragswetenschapper instemming geven (ook binnen de 12 uur?)?
- Art. 4.6 lid 1
  1. *c. de verplichting tijdelijk in de eigen kamer te verblijven, zonder afsluiting van de kamerdeur;*
  2. *d. tijdelijke insluiting in de eigen kamer;*

  Bij c is er een dwingende verplichting om in de eigen kamer te verblijven. De deur is niet afgesloten, maar het kan alsnog voelen als een insluiting als de jeugdige niet uit zijn kamer mag. Hoelang mag de jeugdige verplicht worden in de eigen kamer te verblijven zonder afsluiting van de kamerdeur? Zit daar een maximum tijdsduur aan?
- Pagina 43 van de MvT: *Bij de voorgestelde maatregel is de jeugdige weliswaar afgezonderd van de groep, maar kan hij wel op zijn eigen kamer verblijven en kan hij indien nodig de kamer verlaten.*
  Is het (pedagogisch) wenselijk dat insluiting alleen kan plaatsvinden op de kamer? Zou een andere kamer-achtige kamer niet ook een fijne afkoelplek kunnen zijn? Het doel is om maatwerk te leveren, met deze beperking wordt dat maatwerk niet meer mogelijk.
- Contactbeperking brief van *ouders of voogd, stiefouders of pleegouders, behoudens ingeval de directeur of jeugdhulpverantwoordelijke heeft vastgesteld dat zwaarwegende belangen van de jeugdige zich daartegen verzetten;*
  "of" lijkt in te houden dat er of de ouder is of de voogd. In veel gevallen bestaan die naast elkaar. Goed om te expliciteren of/dat zowel ouders met gezag als ouders zonder gezag dit mogen.
- Art. 4.9 lid 4: *De jeugdige wordt in staat gesteld met de in het derde lid genoemde personen en instanties telefonisch contact te hebben indien daarvoor de noodzaak en gelegenheid bestaan.*
  Wie bepaalt of het *noodzakelijk* is? Wordt de *gelegenheid* tot telefonisch contact opgenomen in de huisregels of in het hulpverleningsplan? Kan de gelegenheid per kind verschillen?
- Art. 4.9 lid 5: *De overige in dat lid genoemde personen en instanties hebben toegang tot de jeugdige op in de huisregels vastgestelde tijden en plaatsen.* 6. *Indien de in onderdeel I genoemde personen vanwege dringende verplichtingen of belemmeringen niet in staat zijn de jeugdige op de in de huisregels vastgestelde tijden en plaatsen te bezoeken, worden zij buiten deze tijden daartoe in de gelegenheid gesteld.*
  Er is hier geen beperking op gesteld. Hoe verhoudt dit zich tot een omgangsregeling? Hoe kan een jeugdige beschermd worden als contact even niet wenselijk is? Mogen broertjes en zusjes ook mee met de ouders?
- ***Hoofdstuk 9: gegevensverwerking***. De instelling is verantwoordelijk voor de leerplicht/schoolgang van de jeugdige. Om dit goed te kunnen laten verlopen, moet de instelling informatie ontvangen van de voorgaande school en gegevens kunnen uitwisselen met de huidige school.
  Advies: De gesloten instelling mag zonder toestemming van de jeugdige en diens wettelijk vertegenwoordiger informatie opvragen bij de school voor zover noodzakelijk. Art. 9.6 er staat *zonder toestemming van de jeugdige*. Betekent dit dat er wel toestemming moet zijn van de

ouder met gezag/voogd? Wenselijk is: zonder toestemming van de jeugdige en wettelijk vertegenwoordiger.